

ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ

ΟΙ ΑΟΡΑΤΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Οι πόλεις και η μνήμη 1.

Αν ένας άνθρωπος ξεκινήσει από εκεί και προχωρήσει για τρεις μέρες προς την ανατολή, θα βρεθεί στη Διομίρα, πόλη με εξήντα ασημένιους τρούλους, μπρούντζινα αγάλματα όλων των θεών, δρόμους τέλεια λιθοστρωμένους, ένα κρυστάλλινο θέατρο, έναν χρυσό πετεινό που τραγουδά κάθε πρωί πάνω σ' έναν πύργο. Ο ταξιδιώτης γνωρίζει ήδη όλες αυτές τις ομορφιές γιατί τις είδε και σε άλλες πόλεις. Το χαρακτηριστικό όμως αυτής της πόλης είναι πως όποιος φτάνει εδώ μια βραδιά του Σεπτέμβρη, όταν οι μέρες μικραίνουν και οι πολύχρωμες λάμπες ανάβουν όλες μαζί στις πόρτες των ψητοπωλείων και από ένα μπαλκόνι μια γυναικεία φωνή φωνάζει: αχ! αρχίζει να ζηλεύει εκείνους που πιστεύουν πως έχουν ήδη ζήσει μια νύχτα ίδια με αυτή και πως εκείνη τη φορά ήταν ευτυχισμένοι.

Οι πόλεις και η μνήμη 2.

Ο άντρας που ιππεύει για μέρες πολλές σε άγρια εδάφη ποθεί να συναντήσει μια πόλη. Κάποτε φτάνει στην Ισιδώρα, πόλη όπου τα μέγαρα έχουν κρεμαστές ελικοειδείς κλίμακες καλυμμένες από θαλάσσιους κοχλίες, πόλη όπου κατασκευάζονται με όλους τους κανόνες της τέχνης κιάλια και βιολιά, πόλη όπου όταν ο ξένος είναι αναποφάσιτος ανάμεσα σε δύο γυναίκες συναντάει πάντα μια τρίτη, πόλη όπου οι κοκορομαχίες εκφυλίζονται σε αιματηρούς καβγάδες ανάμεσα σ' αυτούς που βάζουν στοιχήματα. Όλα αυτά τα πράγματα σκεφτόταν κάθε φορά που ποθούσε μια πόλη. Η Ισιδώρα είναι επομένως η πόλη των ονείρων του: με μία μόνο διαφορά. Η ονειρεμένη πόλη τον εμπεριείχε νεαρό· στην Ισιδώρα φτάνει σε προχωρημένη ηλικία. Στην πλατεία είναι το πεζούλι των γέρων που κοιτάζουν τη νεολαία να περνά βρίσκεται καθισμένος στη σειρά μαζί τους. Οι επιθυμίες έχουν ήδη γίνει μνήμες.

...αναρωτιέσαι μήπως το πραγματικό πάθος της πόλης Λεονίας δεν είναι στ' αλήθεια, όπως λένε, η απόλαυση των καινούριων και διαφορετικών πραγμάτων, αλλά η χαρά του να αποβάλλει! Να βγάζει από πάνω της, να καθαρίζει από την καθημερινή ρύπανση...

"Η κόλαση των ζωντανών δεν είναι κάτι που αφορά το μέλλον' αν υπάρχει μια κόλαση, είναι αυτή που υπάρχει ήδη εδώ, η κόλαση που κατοικούμε καθημερινά, που διαμορφώνουμε με τη συμβίωσή μας. Δύο τρόποι υπάρχουν για να μην υποφέρουμε. Ο πρώτος είναι για πολλούς εύκολος: να αποδεχθούν την κόλαση και να γίνουν τμήμα της μέχρι να καταλήξουν να μην τη βλέπουν πια. Ο δεύτερος είναι επικίνδυνος και απαιτεί συνεχή προσοχή και διάθεση για μάθηση: να προσπαθήσουμε και να μάθουμε να αναγνωρίζουμε ποιος και τι, μέσα στην κόλαση, δεν είναι κόλαση, και να του δώσουμε διάρκεια, να του δώσουμε χώρο."

Κάθε πόλη που περιγράφεται είναι στην ουσία η ίδια πόλη κάτω από ένα άλλο πρίσμα. Είναι η χαρά μας ή η λύπη μας όπως την βλέπουμε στο χώρο, τα συναισθήματά μας που γιγαντώνονται καταλαμβάνοντας τις τρεις διαστάσεις. Η διάθεση μας αλλάζει τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τα πράγματα. Κι έτσι, τις ίδιες παραστάσεις μπορεί να τις βλέπουμε με άλλο τρόπο ή ακόμα να ανακαλύπτουμε νέες που ποτέ ως τώρα δεν είχαμε δει. Ο κόσμος μας δεν είναι ποτέ βαρετός...

...Αλλά και το πιο απροσδόκητο όνειρο είναι ένας οιδωός που κρύβει έναν πόθο ή το αντίθετό του ..ένα φόβο. Οι πόλεις, όπως και τα όνειρα, είναι καμωμένες από πόθους και φόβους, ακόμα κι αν το νήμα της συνδιαλλαγής τους είναι μυστικό, οι κανόνες τους παράλογοι, οι προοπτικές τους απατηλές, το κάθε τι σ' αυτές, κρύβει κάτι άλλο....'

'Οι πόλεις επίσης πιστεύουν πως είναι έργο του μυαλού ή της τύχης, αλλά ούτε το ένα, ούτε το άλλο φτάνουν για να κρατήσουν όρθια την τύχη τους. Αυτό που χαιρέσαι σε μια πόλη, δεν είναι τα εφτά ή εβδομήντα εφτά θαύματά της, αλλά η απάντηση που δίνει σε ένα σου ερώτημα..'

Θέλει αγάπη για να δεις αυτό που βρίσκεται πίσω απ' το προσωρινά άσχημο, κι αν το άγνωστο δεν είναι οφθαλμοφανές, θέλει προσπάθεια πρώτα να το γνωρίσεις..

...δεν έχει νόημα να χωρίζεις τις πόλεις σε ευτυχισμένες και δυστυχισμένες ... αλλά μάλλον σε δύο άλλες κατηγορίες : αυτές που συνεχίζουν μέσα από χρόνια να δίνουν τη μορφή τους στις επιθυμίες, κι εκείνες που οι επιθυμίες, ή καταφέρνουν να σβήσουν την πόλη, ή σβήνουν απ' αυτήν...

Ειρήνη είναι το όνομα μιας πόλης ιδωμένης από μακριά, που όταν την πλησιάζεις αλλάζει.

...άλλη είναι η πόλη όπου φτάνεις την πρώτη φορά, άλλη εκείνη που αφήνεις για να μην ξαναγυρίσεις. Μπορεί για την Ειρήνη να έχω ήδη μιλήσει με άλλα ονόματα...

Άλλωστε δεν έχει μεγάλη σημασία: αν τη δει κανείς στέκοντας στο κέντρο της είναι μια άλλη πόλη, Ειρήνη είναι το όνομα μιας πόλης που βλέπεις από μακριά, αν την πλησιάσεις, αλλάζει.

Άλλη είναι η πόλη για όποιον περνά χωρίς να μπει μέσα, και άλλη για όποιον εγκλωβίζεται σε αυτή και δε μπορεί να ξεφύγει' άλλη είναι η πόλη στην οποία φτάνει κανείς για πρώτη φορά, άλλη είναι εκείνη που αφήνει πίσω του για να μην ξαναγυρίσει ποτέ' η καθεμιά αξίζει ένα διαφορετικό όνομα' ίσως, για την Ειρήνη, να μίλησα ήδη χρησιμοποιώντας άλλα ονόματα' ίσως να μη μίλησα παρά μόνο για την Ειρήνη.

- "Εγώ μιλώ, μιλώ", λέει ο Μάρκο, "μα όποιος ακούει συγκρατεί στο μυαλό του μονάχα τις λέξεις που περιμένει να ακούσει. Άλλη είναι η περιγραφή του κόσμου όταν την ακούς με καλή διάθεση, άλλη εκείνη που θα μπορούσα να υπαγορεύσω σε προχωρημένη ηλικία, αν συνέβαινε να φυλακιστώ από Γενοβέζους πειρατές και να με ρίξουν στα κάτεργα στο ίδιο κελί με έναν συγγραφέα βιβλίων περιπέτειας. Αυτός που κυβερνά την αφήγηση δεν είναι η φωνή: είναι το αυτί".

- "Είναι φορές που μου φαίνεται ότι η φωνή σου έρχεται σ' εμένα από μακριά, ενώ εγώ είμαι φυλακισμένος σ' ένα φανταχτερό κι αβίωτο παρόν, στο οποίο όλες οι μορφές της ανθρώπινης συμβίωσης έφτασαν στα άκρα

του κύκλου τους και κανείς δεν μπορεί να φανταστεί ποιες νέες μορφές θα πάρουν. Και ακούω από τη φωνή σου τις αόρατες αιτίες για τις οποίες οι πόλεις ζούσαν, και για τις οποίες ίσως, μετά το θάνατό τους, θα ξαναζήσουν".

Κι όμως στη Ράισα, κάθε στιγμή υπάρχει ένα παιδί που από ένα παράθυρο γελάει σε ένα σκυλί που πήδηξε σ' ένα υπόστεγο για να δαγκώσει ένα κομμάτι μπομπότας που έφυγε από τα χέρια ενός κτίστη ο οποίος ψηλά από το ικρίωμα φώναξε "Καρδούλα μου άσε με να βουτήξω στο πιάτο σου" σε μια νεαρή ταβερνιάρισα που κρατάει ένα πιάτο με κρέας ραγκού κάτω από την πέργκολα, χαρούμενη γιατί πρόκειται να το σερβίρει στον ομπρελά που γιορτάζει το κλείσιμο μιας καλής δουλειάς, ένα παρασόλι από τη λευκή δανδέλα που αγοράστηκε από μια κυρία της καλής κοινωνίας για να καμαρώνει σαν παγόني στις ιπποδρομίες, ερωτευμένη με έναν αξιωματικό που της χαμογέλασε ενώ πηδούσε τον τελευταίο φράχη, ευτυχής ο ίδιος αλλά ακόμα πιο ευτυχισμένο το άλογό του το οποίο σχεδόν πετούσε πάνω από τα εμπόδια βλέποντας να πετά στον ουρανό μια πετροπέρδικα, ευτυχισμένο πουλί άρτι απελευθερωμένο από το κλουβί ενός ζωγράφου, ευτυχισμένου που κατάφερε να το ζωγραφίσει φτερό το φτερό με κηλίδες κόκκινες και κίτρινες στη μινιατούρα εκείνης της σελίδας του βιβλίου στο οποίο ο φιλόσοφος λέει: "Και στη Ράισα, πόλη θλιμμένη, υπάρχει ένα αόρατο νήμα που, για μια στιγμή, δένει ένα ζωντανό πλάσμα με ένα άλλο και έπειτα κόβεται, ύστερα επανασυνδέει κάποια κινούμενα σημεία σχεδιάζοντας γρήγορες φιγούρες ώστε, σε κάθε στιγμή, η δυστυχισμένη πόλη να περιλαμβάνει μια ευτυχισμένη πόλη που η ίδια ούτε καν υποψιάζεται ότι υπάρχει".